

Ochrana obyvateľstva

Ochrana obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok je pripravovaná a zabezpečovaná ako **kolektívna** a **individuálna ochrana obyvateľstva**. Na účely ochrany je nutné považovať za nebezpečné látky uvoľnené pri použití zbraní hromadného ničenia, akými sú napr. rádioaktívny prach, bojové otravné látky alebo bakteriologické (biologické) látky, ako aj nebezpečné látky uvoľnené pri živelných pohromách, priemyselných alebo dopravných haváriách.

Kolektívna ochrana obyvateľstva

Evakuáciou

Evakuácia sa rozumie odsun ohrozených osôb z určitého územia a vykonáva sa z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území.

Evakuácia sa plánuje a zabezpečuje

- a) krátkodobo s možným návratom osôb do 72 hodín,
- b) dlhodobo s možným návratom osôb po 72 hodinách.

Evakuačná batožina – hmotnosť evakuačnej batožiny nemôže presiahnuť u dospelých osôb 50 kg na jednu osobu, u detí 25 kg na jednu osobu, a mala by obsahovať:

osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze, osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby, základné potraviny a vodu, čaj na 2 - 3 dni, predmety dennej potreby a osobnej hygieny, prikrývku, spací vak, vreckovú lampu, náhradnú osobnú bielizeň, náhradný odev, obuv, nepremokavý plášť, ďalšie nevyhnutné osobné veci.

Ukrytím

V odolných úkrytoch.

Plynotesných úkrytoch.

V jednoduchých úkrytoch, ktoré budú budované vo vhodných podzemných alebo adzemných priestoroch stavieb svojpomocne právnickými a fyzickými osobami po yhlásení vojny a vojnového stavu. Zoznam odolných a plynotesných úkrytov bude zverejnený v masovo-komunikačných prostriedkoch.

Úkrytová batožina – hmotnosť 10 až 15 kg a mala by obsahovať:

osobné doklady, cennosti malých rozmerov a lieky, toaletné potreby, bielizeň, náhradné šaty, vreckovú lampu, prikrývku, základné potraviny a vodu, čaj.

Do evakuačnej a úkrytovej batožiny je zakázané brať:

zbrane, alkohol, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu, zapáchajúce a ľahko zápalné látky, cigarety, ponorné variče, objemné predmety, kočíky, periny a pod., domáce zvieratá, psy, mačky a pod.

Na úlohy zabezpečenia individuálnej ochrany obyvateľstva je spracovaná Koncepcia individuálnej ochrany obyvateľstva Slovenskej republiky.

Významným rozdielom medzi kolektívnou a individuálnou ochranou obyvateľstva je, že ochrana ukrytím alebo evakuáciou predstavuje pasívny spôsob ochrany, zatiaľ čo použitie prostriedkov umožňuje chráneným spôsobom pohyb a iné aktivity v prostredí zamorenom nebezpečnými látkami.

Najľahšou cestou vstupu nebezpečných látok použitých alebo uvoľnených v plynnom stave alebo vo forme aerosólu do organizmu predstavujú dýchacie cesty, oči a sliznica. Preto sa individuálna ochrana obyvateľstva zabezpečuje prostriedkami individuálnej ochrany a špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany, ktoré chránia dýchacie cesty, oči a tvárovú časť hlavy.

Individuálna ochrana

Prostriedky individuálnej ochrany sú prostriedky, ktoré slúžia na ochranu dýchacích ciest a očí osôb proti účinkom rádioaktívnych látok, otravných látok a bojových biologických prostriedkov. Prostriedky zahŕňujú ochranné masky pre dospelé obyvateľstvo a deti vrátane detských ochranných vakov a ochranné rúška, zdravotnícke prostriedky jednotlivca a osobné diagnostické dozimetre. Prostriedky individuálnej ochrany sa vydávajú bezodplatne všetkým obyvateľom Slovenskej republiky spravidla za vojny a vojnového stavu. Skladujú ich zamestnávateľa, školy, školské zariadenia a pre ostatných obyvateľov v mieste bydliska ich skladujú obce. V prípade neočakávaného ohrozenia je možné použiť improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest a povrchu tela. Sú to bežne dostupné veci ako šatka, uterák, vreckovka, toaletný papier, čiapka, pláštenka, PE fólie a pod., vhodne usposobené na ochranu.

Ako použiť ochrannú masku

Ochrannú masku prevezmete od zamestnávateľa, v škole alebo z výdajného strediska (o mieste výdajného strediska sa včas dozviete z oznamu uverejneného v miestnych masovokomunikačných prostriedkoch, miestnej tlači, miestnych rádií, miestnej televízie, vývesiek na úradnej tabuli v oznamoch mesta.

Vykonajte kontrolu neporušiteľnosti, vydezinfikujete vnútorné steny lícnice tampónmi s 0,5 %-ným roztokom ajatínu, liehu alebo vo vlažnej vode so saponátom a následne vytriete do sucha, uvoľnite úplne pásky upínacieho ústrojenstva, naskrutkujete na líčnicu filter s uzatvoreným spodným vdychovacím otvorom, ktorý sa otvára až tesne pred jej nasadením, pripravenú masku vložíte do kapsy.

Efektívnosť individuálnej ochrany obyvateľstva

Efektívnosť individuálnej ochrany obyvateľstva závisí od viacerých faktorov, medzi ktoré patria najmä:

druh použitej nebezpečnej látky a jej koncentrácia,

ochranné vlastnosti použitého prostriedku, včasnosť a správnosť jeho aplikácie a celková doba použitia,

schopnosť nebezpečnej látky prenikať do organizmu okrem dýchacích ciest, očí a sliznice aj inými bránami vstupu.

Od druhu použitej alebo uvoľnenej nebezpečnej látky je efektívnosť individuálnej ochrany obyvateľstva závislá najmä z hľadiska schopnosti nebezpečnej látky zachovávať si toxické vlastnosti v prostredí, v ktorom je rozptýlená.

Použitie zbraní hromadného ničenia, najmä bojových otravných látok je okrem iného charakteristické ich nízkymi a stabilnými koncentraciami v prostredí, zatiaľ čo pre nebezpečné látky uvoľnené pri živej pohrome, prevádzkovej alebo dopravnej havárii sú skôr charakteristické vysoké a rýchle sa meniace koncentrácie.

Ochranné vlastnosti prostriedkov a špeciálnych prostriedkov sú závislé najmä od odolnosti použitých materiálov, od technického riešenia a od schopnosti ochranného filtra zachytávať nebezpečné látky.